

60 rocznica Wielkiego Października

Depesza z Polski

Z okazji jubileuszu 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej — święta narodów ZSRR, a także narodów krajów socjalistycznych i całej postępującej ludzkości — i sekretarz KC PZPR, Edward Gierk, przewodniczący Rady Państwa PRL, Henryk Jabłoński i prezes Rady Ministrów PRL, Piotr Jaroszewicz, przesyłali do sekretarza generalnego KC KPZR, przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, Leonida Breżniewa i przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR, Aleksieja Kosygina, depesze z braterskimi pozdrowieniami dla wszystkich komunistów radzieckich i wielkiego narodu radzieckiego oraz gorące życzenia dalszych sukcesów na zapoczątkowanej przez Wielki Październik, zwycięskiej drodze do komunizmu.

W dniu tego wielkiego jubileuszu — czytamy w depeszy — nasza partia i cały naród polski oddają najgłębszy hołd genialnemu wodzowi międzynarodowego proletariatu, przywódcy Rewolucji Październikowej, twórcy państwa radzieckiego — Włodzimierzowi Leninowi, bohaterom Października którzy oddali swe życie w imię zwycięstwa rewolucji socjalistycznej i jej obrony. Wyraży głębokiego szacunku i wdzięczności kierujemy do weteranów zmagających się w 1917 roku oraz kombatantów wielkiej wojny o wyzwolenie, wyzwolicieli ziemi polskiej spod hitlerowskiej okupacji.

W tym uroczystym dniu przesyłamy wam drodzy towarzysze, wielkiej, Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, braterskiemu narodowi radzieckiemu, wyraży przwiązni i braterstwa wraz z najgorętszymi życzeniami dalszych sukcesów w budownictwie komunistycznym, w realizacji historycznych uchwał XXV Zjazdu KPZR. Pragniemy zapewnić wam i naród radziecki — głosi na zakończenie depeszy — że Polska Rzeczpospolita Ludowa, cały nasz naród, będą nadal kroczyć ramie w ramie z wami w imię zwycięstwa naszej wielkiej wspólnoty, spraw — socjalizmu i pokoju.

Wyd. A	Łódź, poniedziałek 7 listopada 1977 roku	Cena 1 zł
Rok XXXIII	nr 252 (8837)	

DZIENNIK POPULARNY

W oświetlonym nastroju wita naród polski 7 listopada, dzień, w którym przed 60 laty Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa otworzyła nową kartę w dziejach ludzkości. Dziesiątki tysięcy osób wykorzystają niedzielę, aby wziąć udział w uroczystych akademiach,

spotkaniach, koncertach, wyrażając swoje uczucia przyjaźni i braterstwa dla ZSRR i ludzi radzieckich. Dużym zainteresowaniem cieszą się ekspozycje, poświęcone osiągnięciom Kraju Rad, sztuce i książce radzieckiej, premiery z okazji „Dni Filmu Radzieckiego”.

KONCERT GALOWY W TEATRZE WIELKIM

Dzisiaj w Teatrze Wielkim w Łodzi o godz. 18 rozpocznie się koncert galowy, przygotowany z okazji 60 rocznicy Rewolucji Październikowej staraniem KŁ PZPR i Zarządu Łódzkiego TPP-R.

W czasie koncertu orkiestra Filharmonii Łódzkiej pod dyktando Zdzisława Szostaka wykona I koncert fortepianowy b-moll Czajkowskiego. W programie także II część „Gajane” — Chacaturiana. Orkiestrę Teatru Wielkiego poprowadzi Dżansug Kachidze.

▲ WARSZAWA ▲ WARSZAWA ▲ WARSZAWA

Uroczysta akademie w 60 rocznicę Rewolucji Socjalistycznej

W sali Teatru Wielkiego w Warszawie odbyła się 5 bm. uroczysta akademie z okazji 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Zasadniczym wątkiem ideowym i uczuciowym tego spotkania był hołd, złożony wielomilionowemu bohaterowi naszych czasów: robotnikom i chłopom, stojącym na barykadach Piotrogródu i Moskwy, broniącym młodej władzy Rad; pionierom sławnych pieciolatek, którzy wnieśli życie na rozległe tereny Syberii, Azji Środkowej i Dalekiego Wschodu; zwycięzcom zmagających się z faszyzmem hitlerowskim; twórcom i realizatorom ogromnych przeobrażeń gospodarczych i osiągnięć naukowo-technicznych Kraju Rad, badaczom tajemnic kosmosu.

Wojsk Armii Radzieckiej, z gen. Olegiem Kuliszewem.

Zabiera głos sekretarz KC, I sekretarz Komitetu Warszawskiego PZPR — Alojzy Karkoszka, który stwierdza:

— Wspólnie z bratnim narodem radzieckim, z narodami krajów socjalistycznych, z całą postępującą ludzkością, naród polski obchodzi uroczysty jubileusz 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. (Dalszy ciąg na str. 2)

Z okazji 60 rocznicy Wielkiego Października

Spotkanie dwóch pokoleń ludzi czynu

W sobotę w przededniu 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, w Łódzkim Ośrodku Kształcenia Ideologicznego odbyło się spotkanie kierownictwa łódzkiej instancji partyjnej z zasłużonymi bojownikami ruchu robotniczego. Wzięła w nim także udział liczna grupa przedstawicieli najmłodszego pokolenia łódzian — członków ZSMP. Było to więc знаmienne w swej wymowie spotkanie dwóch pokoleń ludzi, którzy swą walką rewolucyjną tworzyli zręby niepodległej i socjalistycznej Polski oraz ludzi, którzy zaangażowana, ofiarna praca tworzą jej dzień jutrzejszy. Dwoje pokoleń ludzi czynu.

Prowadzący spotkanie, sekretarz KŁ PZPR — K. Kwiatkowski, podkreślił szacunek, z jakim spotyka się w całym naszym społeczeństwie ofiarność i poświęcenie

łódzkich komunistów, weteranów ruchu rewolucyjnego, zasłużonych działaczy PZPR, którzy stanęli w awangardzie walki o urzeczywistnienie idei Wielkiego Października. — Chcielibyśmy się — stwierdził mówca — piękna karta waszego życia i pracy. To wy podjęliście trud budowy podstaw ustroju socjalistycznego w naszym kraju. Stanowicie dla młodego pokolenia żywy symbol i wzór — jak żyć i służyć ojczyźnie!

W toku spotkania sekretarz KŁ PZPR — T. Czechowicz zapoznał zgromadzonych z aktualną sytuacją gospodarczą w naszym województwie, kładąc szczególny nacisk na inicjatywy społeczne i gospodarcze, z jakimi wystąpiła łódzka klasa robotnicza z okazji 60 rocznicy Rewolucji Październikowej. M. in. ponad 800 brigad, to znaczy ponad 15 tys. osób w ramach socjalistycznego współzawodnictwa pracy ubiega się o tytuły Brygad im. 60 Rocznic Rewolucji Październikowej.

Zebrani zapoznali się także z tekstem listu wystosowanego z okazji rocznicy Wielkiego Października przez I sekretarza KC PZPR — E. Gierka do weteranów polskiego ruchu robotniczego, uczestników Rewolucji Październikowej z życzeniami pomysłowości i dalszym aktywnym i twórczym życiu dla dobra Polski Ludowej.

(Dalszy ciąg na str. 2)

Delegacja partyjno-państwowa PRL zakończyła wizytę na Litwie

W niedzielę w południe, delegacja partyjno-państwowa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z I sekretarzem KC PZPR, Edwardem Gierkiem na czele, która przebywała w Związku Radzieckim na obchodach 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, zakończyła pobyt w Litewskiej Socjalistycznej Republice. W godzinach popołudniowych Komitet Centralny Komunistycznej Partii Litwy, Prezydium Rady Najwyższej i Rada Ministrów Litewskiej SRR wydały obiad na cześć polskiej delegacji partyjno-

państwowej z Edwardem Gierkiem na czele. Podczas obiadu Petras Griszkawiczius i Edward Gierk wygłosili przemówienia.

Sobota była trzecim dnem pobytu w Litewskiej SRR delegacji partyjno-państwowej PRL z I sekretarzem KC PZPR, Edwardem Gierkiem na czele, która przebywała w ZSRR na obchodach 60-lecia Rewolucji Październikowej. Goście z Polski przybyli w sobotę rano do Kowna, drugiego co do wielkości miasta republiki, liczącego około 360 tys. mie-

(Dalszy ciąg na str. 2)

Do Teatru Wielkiego organizatorzy akademii: Komitet Centralny i Komitet Warszawski PZPR, zaprosili ludzi przodkującej myśli i pracy z całego kraju, działaczy politycznych i społecznych, kombatantów II wojny światowej. Szczególnymi honorami otoczono weteranów Wielkiego Października, bojowników sprawy rosyjskiej i polskiej, wspólnej sprawy — proletariackiej.

Zbliży się godz. 17. W prezydium zajmują miejsca członkowie Biura Politycznego i Sekretariatu KC PZPR; prezes Rady Ministrów, Piotr Jaroszewicz, Edward Babuch, Zdzisław Grudzień, Mieczysław Jagielski, Wojciech Jaruzelski, Stanisław Kania, Józef Kępa, Stanisław Kowalczyk, Stefan Olszowski, Jan Sydlak, Józef Tejhoma, Kazimierz Barcikowski, Jerzy Łukasiewicz.

Obecni są: prezes NK ZSL, Stanisław Guwa i przewodniczący CK SD, Tadeusz Witold Młyniak.

Na uroczystości przybyła delegacja Towarzystwa Przyjaźni Radziecko-Polskiej z wiceprzewodniczącym centralnego zarządu Aleksiejem Niebenza oraz przedstawicielem dowództwa Północnej Grupy

Pierwsze veto Cartera wobec Kongresu

Po 9 miesiącach urzędowania w Białym Domu, prezydent Carter

Korona św. Stefana powróci na Węgry

Rzecznik Departamentu Stanu USA, John Trainor poinformował, że prezydent Carter powziął decyzję w sprawie zwrocenia Węgrom korony św. Stefana, która od zakończenia drugiej wojny światowej znajduje się w USA. Rzecznik podkreślił, iż decyzja ta została podjęta w duchu porozumienia dyktowanego dążeniem rządu amerykańskiego do uzmocnienia stosunków z WRL w duchu Aktu Końcowego KBWE.

ter po raz pierwszy użył prawa weta wobec ustawy zatwierdzonej przez Kongres. Prezydent założył veto wobec ustawy przyznającej sumę 80 mln dolarów na budowę pierwszego amerykańskiego reaktora powielającego w Clinch River.

Odrzucenie ustawy kongresowej prezydent uzasadnił tym, że budowa reaktora powielającego kolidowałaby z wysiłkami administracji, zabiegającej o stworzenie sprzyjających warunków i odpowiedniej atmosfery dla nierozpręśtrzenia broni nuklearnej i materiałów rozszczepialnych, służących do konstruowania tej broni.

Decyzja prezydenta generalnie spotkała się z poparciem liberalnych kół politycznych, a jednocześnie — z ostrym sprzeciwem kół konserwatywnych.

WITAJCIE W PIERWSZYM DNIU REWOLUCJI SOCJALISTYCZNEJ

Sytuacja w drugiej połowie 1917 roku stawała się coraz bardziej napięta. Nadal trwała wojna. Masowo zamykano fabryki, tysiące robotników cierpiało głód. Burżuazja pogłębiała chaos i trudność gospodarze, licząc na to, że masy ludowe zapragną kapitalistycznej „stabilizacji” i odczeka im się rewolucji. Siły skrajnie prawicowe próbowały dokonać zamachu stanu i restaurować monarchię.

Wszystkie te zjawiska powodowały masowe przechodzenie robotników i biedoty chłopskiej na stronę bolszewików. Rosły ich siły w Radach. Ogromnym sukcesem było opowiedzenie się za Leninem i bolszewikami Piotrogrodzkiej i Moskiewskiej Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich we wrześniu 1917 roku.

Widząc te pozytywne przemiany Lenin wysunął przed Komitetem Centralnym partii postulat bezpośredniego przygotowania się do objęcia władzy. Z uwagi na fakt, że już w większości dużych ośrodków przemysłowych Rady znalazły się w rękach bolszewików, z powrotem wysunęło hasło „Cała władza w ręce Rad!”. Miało ono teraz inną treść niż w kwietniu. Wtedy Rady mogły pokojowo objąć władzę. Teraz należało o to walczyć z bronią w ręku.

W połowie września Lenin wysłał z Finlandii, gdzie nadal się ukrywał, dwa nie-

zmiernie wagi dokumenty: „Marksizm a powstanie” oraz „Bolszewicy powinni wziąć władzę państwową”.

Lenin przedstawił w nich kierownictwu partii przemysłowy w szczegółach plan powstania zbrojnego. KC i terenowe organizacje zaczęły przygotowywać jego realizację. Aby być bliżej Piotrogradu, Lenin przesiedlił się do Wyborga. Stąd też, w pierwszej połowie października, apelował, aby nie zaprzęcać dogodnego momentu objęcia władzy. Domagał się od KC, aby zdecydował się natychmiast na zbrojne powstanie.

7 (20) PAŹDZIERNIKA Lenin przedostał się z Wyborga do Piotrogradu. Od tej chwili wypadki potoczyły się błyskawicznie.

10 (23) PAŹDZIERNIKA po wysłuchaniu referatu Lenina KC podjął uchwałę o powstaniu zbrojnym. Przecistawili się jej tylko Kamieniew i Zinowiew. Na tym samym posiedzeniu wybrano Biuro Polityczne dla kierowania powstaniem, z Leninem na czele.

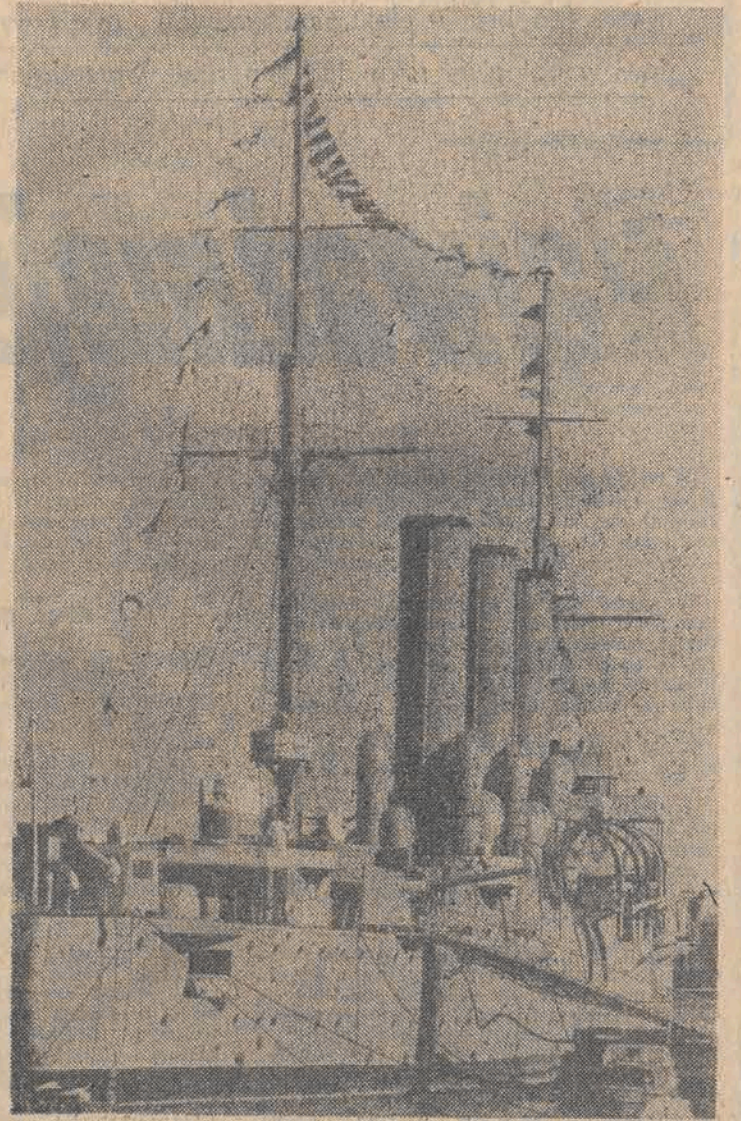
16 (29) PAŹDZIERNIKA na posiedzeniu KC Lenin domagał się energiczniejszego przygotowania powstania. Tego dnia wybrano Ośrodek Wojskowo-Rewolucyjny dla kierowania powstaniem.

Niewiele brakowało, aby przygotowania do zbrojnego wystąpienia zakończyły się tragicznie. Kamieniew i Zinowiew

opublikowali w mienszewickiej gazecie „Nowaja Żiżń” deklarację, że nie zgadzają się z decyzją o rozpoczęciu powstania zbrojnego i tym samym ujawnili przeciwnikowi plany bolszewików. Lenin zażądał usunięcia ich z partii, jednak nie udało się mu przeforsować tego wniosku. Oponentem Lenina był również Trocki, który proponował, aby powstanie rozpocząć dopiero po otwarciu II Zjazdu Rad. Taka decyzja zaprzęcałaby sprawę. Chodziło bowiem o to, aby zjazd postawić przed faktem dokonanym i tym samym sparaliżować przygotowany przez mienszewików i eserowców atak na partię bolszewików.

W końcu zwyciężyło stanowisko Lenina: wybuch powstania wyznaczono na 24 (6) w nocy. W tym dniu Komitet Wojskowo-Rewolucyjny niezwykle spokojnie i lekko odparowywał ataki rządu. Kiedy zajęta została drukarnia bolszewicka, bolszewicy wystali kilka plutonów i odbili ją. Kiedy podnieśli mosty, czerwonogwardziści przepędzili junkrów i z powrotem je opuścili. „Aurora” otrzymała rozkaz, aby wbrew poleceniu rządu, nie opuszczała Piotrogradu.

O drugiej w nocy, dokładnie według planu, wyruszyły oddziały, aby zająć wyznaczone pozycje. W powstaniu uczestniczyło około trzech tysięcy marynarzy, kilka tysięcy czerwonogwardzistów i około dwudziestu kompanii wojska.

O godzinie 21.45 dnia 7 listopada 1917 r. na znak z Twierdzy Pietropawłowskiej, działo „Aurory” dało wystrzałem sygnał do szturm na Pałac Zimowy.

LUDZIE Wielkiego Października

60 lat w życiu człowieka to szmat czasu, dla niektórych — całe życie. Nic dziwnego, że szereg ludzi, którzy walczyli o zwycięstwo Rewolucji Październikowej i o utrwalenie władzy radzieckiej, mocno się przeczuli. Były to liczne szeregi. Samych Polaków, walczących w obronie rewolucji i pierwszego państwa socjalistycznego było — w świetle obecnego stanu badań — około 100 tysięcy. Wśród nich stanęło do walki wiele osób, które przez całe życie lub tylko czasowo związały się z miastem włókniarzy — Łodzią.

Ludwik Spruch

Wiktor Wojciechowski

W przededniu wielkiego jubileuszu odwiedziłem dwóch mieszkających w Łodzi uczestników Rewolucji Październikowej: 84-letniego Ludwika Sprucha i 86-letniego Wiktora Wojciechowskiego. Obaj odznaczni wysokimi odznaczeniami, w tym Medalem „Za odwagę”. Odznaczenie to Rada Najwyższa ZSRR nadała im za udział w Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Kiedy przed niespełna 5 laty pierwszy raz nacisnąłem dzwonek u drzwi mieszkania Ludwika Sprucha, zastałem go pochylonego nad rękopisem własnych pamiętników. „Skonczyłem właśnie 80 lat — powiedział — i postanowiłem raz jeszcze dokładnie opisać swoje życie”. Rękopis miał wtedy 40 stron.

Obszerna praca ilustrowana zdjęciami i fotokopiami dokumentów jest gotowa. Dwa dużych rozmiarów zeszyty liczą razem 320 stron zapisanych równym pismem, zwykłą stalówką i szkolnym atramentem. Maszynowe kopie pamiętnika złożone zostały w Centralnym Archiwum KC PZPR i Muzeum Historii Ruchu Rewolucyjnego w Łodzi.

Nie są to jedyne pisane dokumenty, mówiące o bogatym życiu znanego w Łodzi działacza ruchu robotniczego, Budowniczego Polskiej Ludowej — Ludwika Sprucha. W 1967 roku, w 50 rocznicę Rewolucji Październikowej, wydany został przez Wydawnictwo Łódzkie zbiór pamiętników pt. „Wspomnienia weteranów rewolucji 1905 i 1917”. Zamieszczono w nim m.in. pamiętnik Ludwika Sprucha. Obszerne fragmenty dotyczą jego udziału w Rewolucji Październikowej, w tym także spotkania z Leninem, które L. Spruch opisuje w taki sposób:

„Pułk nasz odbywał huczne mityngi (...). Coraz częściej padało imię Lenina, odkąd przybył on w kwietniu do Piotrogru (Dalszy ciąg na str. 4)

Moskwa

Około południa otrzymano tu pierwszą telefoniczną informację o wydarzeniach w Piotrogradzie. Rada Gubernialna poleciła radom lokalnym przejąć władzę w swe ręce, podporządkować sobie milicję, rekwirować samochody.

Na posiedzeniu Dumy Miejskiej rozgorzała burzliwa dyskusja podczas oceny sytuacji bieżącej. Prezydent miasta Wadim Rudniew poinformował o wydarzeniach w Piotrogradzie, zajęciu najważniejszych obiektów, rozgromieniu Przedparlamentu, obaleniu Pałacu Zimowego, a także o zajęciu moskiewskiego telegrafu przez żołnierzy 56 pułku piechoty. Rudniew zaproponował utworzenie przy Dumie organu do walki przeciwko bolszewikom. Utworzono Komitet Bezpieczeństwa Publicznego.

Mienszewicy, eserowcy i kadeci noddali ostrą krytykę postępowania bolszewików. W odpowiedzi czołowy działacz moskiewskiej organizacji bolszewików Iwan Skworcow-Stiepanow oświadczył w imieniu frakcji swej partii, że bolszewików popiera większość narodu, natomiast rząd — niktą garstką zwolenników, że Duma nie może przemawiać w imieniu ludności, bowiem dawno przestała wyrażać jej interesy i nastroje.

Połączone posiedzenie Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich Moskwy i guberni uchwalilo rezolucję bolszewików o zorientowaniu Komitetu Rewolucyjnego dla okazania wszelkiego rodzaju poparcia robotnikom i żołnierzom Piotrogradu.

Oddziały Gwardii Czerwonej zajęły pocztę, telegraf i telefon. Stanisław Loba, robotnik Warszawskich Zakładów Zbrojeniowych, ewakuowanych w 1915 r. do Moskwy, opisuje działalność jednego z oddziałów czerwonogwardzistów:

„Uroczysta cisza panowała w Moskwie w ten niezapomniany wieczór 25 października (7 listopada) 1917 r. Na ulicach nie było żywej duszy. Ruch tramwajowy ustał. Ożywienie zapanowało wśród ludzi dopiero wówczas, gdy dotarliśmy do placu Kałuskiego. Tu spotkał się grupę robotników, które tak, jak my, kierowały się do trzypiętrowego domu. Mieśliśmy w nim sztab Gwardii Czerwonej i arsenał sztabu. Gdy dotarliśmy na miejsce, oczom naszym ukazał się widok dość niezwykły: w wielkiej sali; na górze karabinów i amunicji stał wysoki marynarz Floty Bałtyckiej, który przydzielił każdemu podchodzącemu doń robotni-

kowi karabin jednostrzałowy i amunicję. Wykonywał on tak błyskawicznie swoją operację, że nie zdążyłem ochłonąć z pierwszego wrażenia, a już trzymałem w ręku karabin z długim bagnietem i dziesięć sztuk naboju”.

Lenin

Włodzimierz Lenin brł, jak wiadomo, nieobecny 7 listopada do II Zjazdu Rad. Dzień cały i noc spędził w Smolnym w sztabie WRK, czuwając nad przebiegiem

walk. Zatwierdzał najważniejsze postanowienia i plany WRK. Myśli jego krążyły już jednak wokół problemu „co dalej?” — problemu organizacji nowej władzy, charakteru tej pierwszych posunięć, treści dokumentów, które winien przyjąć obradujący Zjazd Rad.

Powstanie

25 PAŹDZIERNIKA (7 LISTOPADA).

Godzina 2: Zajęcie dworców: Nikołajewskiego i Bałtyckiego, kilku mostów oraz centrali telefonicznej.

Godzina 3.30: „Aurora” zostaje zakotwiczona przy moście Nikołajewskim, naprzeciw Pałacu Zimowego. Marynarze zajmują most.

Świt: Kutry torpedowe z Hel-singforda wypływają na Nowę.

Godzina 6: Zajęcie Banku Państwowego.

Godzina 7: Opanowanie centrali telefonicznej. Zajęcie Mostu Pałacowego.

Godzina 8: Zajęcie Mostu Warszawskiego.

Godzina 10: Kierieński opuszcza miasto. Komitet Wojskowo-Rewolucyjny melduje, że Rząd Tymczasowy został obalony.

Godzina 12: Zajęcie Pałacu Maryjskiego i rozwiązanie Przedparlamentu.

Godzina 13: Zajęcie Prospektu Newskiego oraz okolicznych ulic, serca miasta.

Godzina 14: Z Kronstadt nadpływają okręty wojenne z pięcioma tysiącami marynarzy i zakotwiczą koło „Aurory”.

Godzina 14.35: Rozpoczyna się nadzwyczajne posiedzenie Rady Piotrogrodzkiej. Lenin i Trocki ogłaszają obalenie Rządu Tymczasowego oraz zwycięstwo rewolucji.

Godzina 17: Zdobycie Ministerstwa Wojny.

Godzina 18: Wokół Pałacu Zimowego zamyka się pierścień obłożenia.

Godzina 18.30: Wystanie ultimatum do obrońców pałacu z zadaniem poddania.

Godzina 21: Z twierdzy Pietropawłowskiej oraz z „Aurory” zostają oddane ostrzegawcze strzały ślepych nabojami.

Godzina 21: Ostrzelanie z karabinów i kulomiotów Pałacu Zimowego.

Godzina 22.40: Otwarcie II Zjazdu Rad.

Godzina 23: Bateria twierdzy Pietropawłowskiej oraz działo „Aurory” ostrzelują Pałac Zimowy.

26 PAŹDZIERNIKA (8 LISTOPADA).

Godzina 2.04: Zajęcie Pałacu Zimowego.

Godzina 2.10: Aresztowanie Rządu Tymczasowego.

Szturm na Pałac Zimowy w Piotrogradzie 7 listopada 1917 r.

MATERIAŁY OPRACOWANO NA PODSTAWIE PRAC: L. GYURKO „LENIN — PAŹDZIERNIK” i J. SOBČAKA „PIERWSZE DNI REWOLUCJI”.

Związek Radziecki jest od wielu lat naszym pierwszym partnerem handlowym. Około jednej trzeciej wartości wszystkich obrotów handlowych Polski ze światem przypada właśnie na ten kraj. Statystyki informują ponadto, że ogólna wartość polsko-radzieckich obrotów wyniosła w ubiegłym roku 5,1 mld rubli, z czego 2,5 mld przypadło na polski eksport, a około 2,6 mld rubli na import z Kraju Rad.

Łodzian zainteresuje z pewnością fakt, że drugą pod względem wartości pozycję w polskim wywozie (po branży elektromaszynowej) zajęły wyroby przemysłu lekkiego. Ich eksport przyniósł krajowi w ubiegłym roku 383 mln rubli. Sprzedajemy więc wiele, ale równie dużo kupujemy.

Najważniejszy partner

Wzajemne stosunki handlowe rozwijają się nadal dynamicznie i wychodzą coraz częściej poza formy współpracy wynikające z 2-letnich umów eksportowo-importowych — informują specjaliści z „Textilimpexu”.

W naszej ofercie znajduje się konfekcja, tkaniny i dzianiny, wyroby dziewiarskie. Druga strona oferuje surowce i półprodukty, na które czeka nasz przemysł. (Dość powiedzieć, że 80 proc. przerabianej u nas bawełny pochodzi ze Związku Radzieckiego).

O tej wzajemnej, handlowej współpracy można by zresztą pisać bardzo wiele.

To temat-rzeka — osadzili w realiach, już na wstępie, moi rozmówcy. — Po pierwsze: handlujemy z sobą ponad 30 lat i przez te trzy dziesiątki z okładem zdolaliśmy dopracować się wielopłaszczyznowych form współpracy.

Handlowcy z „Textilimpexu” chwala zwłaszcza sobie bezpośrednie kontakty z dyrekcjami poszczególnych central handlowych, choćby „Eksportijonu”, „Raznoeksportu”, „Sojuzkoptimizatoru”, „Nowoeksportu” i innych. Bardzo dobrze układa się współpraca z radzieckim Biurem Rady Handlowej w Warszawie, a także, działającą od 2 lat, delegatura radziecka w naszym mieście. Ścisłe robocze kontakty nawiązały z sobą oba Ministerstwa Przemysłu Lekkiego. Dotyczy one zwłaszcza wymiany surowcowej oraz dwustronnego wykorzystania posiadanych zdolności produkcyjnych.

Rzecz jednak nie w skrupulatnym wyliczaniu wzajemnych powiązań, lecz w tym, co z nich wynika. A wynika wiele — m.in.

dla naszych producentów. Radziecka delegatura handlowa w Łodzi ma przecież, jako swoje dodatkowe zadanie, utrzymywanie stałych kontaktów z poszczególnymi przedsiębiorstwami po to, by

czuć nad jakością

eksportowych dostaw. Kolejne, drobiazgowo kontrolne jakościowe przeprowadzane są w głównej bazie przeladunkowej w Brześciu.

Opinie znawców: wymagania radzieckich kontrahentów nie tylko nie odbiegają w niczym od warunków stawianych nam przez zachodnich odbiorców, ale często je przewyższają. Liczy się — w przypadku konfekcji — modny krój, staranne wykończenie; bardzo dużą wagę zwraca się ponadto na ogólną estetykę wyrobu.

Zmienia się zatem nie tylko struktura eksportu (zaczynano przed laty od niewyszukanych flaneli i tkanin zgrzebnych), ale i wymagania radzieckich odbiorców. Przybyło również konkurentów, i to nie tylko wśród krajów zachodnich. Stąd dużą wagę przykładają „Textilimpex” wraz z powołanymi niedawno biurami Handlu Zagranicznego „Textilimpex-Confexim” i „Textilimpex-Triocit” do działalności promocyjnej i reklamowej.

Od trzech lat organizowane są zatem — 4 razy w roku — objazdowe pokazy mody. Dotarły już do wszystkich ważniejszych ośrodków handlowych w Związku Radzieckim. Kolekcja polskiej konfekcji prezentowana była ostatnio w Mińsku, Wilnie i Kijowie. Aktualnie trwają przygotowania do pokazów wyrobów dziewiarskich w Leninogradzie, Tallinnie i Rydze. Corocznie, w wielkiej sali konferencyjnej gmachu RWPG

w Moskwie, odbywa się przygotowana z rozmachem rewia polskiej mody.

W stolicy Związku Radzieckiego otworzył ostatnio podwoje sklep „Mody Polskiej” — ockło w głowie naszych eksporterów. Według niego najlepsze, „wypieszczone” partie wyrobów tekstylnych, zawsze w krótkich seriach. Wszystko w myśl dewizy „Polskie — znaczy najlepsze i najmodniejsze”. W najbliższych zaś miesiącach zorganizowany zostanie specjalny transport samochodowy, którym przewożone będą zamówione partie towarów wprost od producentów do tego sklepu.

W „Textilimpexie” pokazano mi, wydawane w Kraju Rad czasopismo „Wanda”. W każdym jego numerze znajduje się wielostronicowa zakładka, która prezentuje najnowsze tendencje lansowanej przez nas mody. Lansowanej? A tak — polski przemysł lekki ma ambicje pełnienia tej właśnie roli

na radzieckim rynku

Ambicje niemałe, ale najlepsze nawet chęci nie wystarczą. Gdy więc — niczym bumerang — powraca sprawa jakości eksportowych dostaw, dowiadujemy się, że nie uregulowany jest jeszcze do końca problem wspólnych dla obu partnerów norm, według których dokonywane będą jakościowe oceny — to raz. A dwa — rodzimy przemysł nie może pozwolić sobie na żadną taryfę ulgową w przygotowywaniu eksportowych zamówień.

Radzieccy kontrahenci

zainteresowani są — tak jak i polska strona — rozwojem wzajemnej handlowej współpracy. Nie są to zresztą życzenia dotyczące na przykład wyłącznie odzieży z biostoru (choć powodzenie tej dzianiny jest duże), ale także konfekcji z modnych aksami-tów, teksasów itp. — czyli ubiorów, których modę dyktują tendencje światowe. Nie mniejszym zainteresowaniem cieszą się tkaniny i dzianiny o wysokim standardzie, wykończone apreturami uszlachetniającymi. Nasz rodzimy przemysł limitują jednak zdolności produkcyjne — określona ilość maszyn, surowca, rąk do pracy.

Jeśli zaś o maszynach mowa, nie sposób nie wspomnieć (choć „Textilimpex” nie zajmuje się importem urządzeń włókienniczych), że 35 proc. parku maszynowego pracującego w polskich przedsiębiorstwach pochodzi ze Związku Radzieckiego. Znane z dobrego poziomu technicznego krosna STB pracują w nowo wybudowanej żelazkiej tkalni. Zainstalowane zostały również ostatnio w zmodernizowanej tkalni „C” LZPB im. Obrońców Pokoju.

Wzajemna handlowa wymiana rozwija się z każdym rokiem. Za wcześniej jeszcze na tegoroczne podsumowanie — dodatkowe umowy nadal są podpisywane. Wiadomo jednak, że czołowa pozycja Związku Radzieckiego w polskim handlu zagranicznym będzie się umacniać.

ANNA TYSZECKA

JEDEN DZIEŃ W KRAJU RAD

Radzieckie czasopismo popularno-naukowe „Znanie i Siła” tropiło osiągnięcia jednego tylko dnia — zwykłego dnia pracy na ogromnym terytorium ZSRR między Moskwą a Władywostokiem i między osiedlami podbiegunowymi a wybrzeżem Morza Kaspijskiego.

W Chabarowsku właśnie kończono montaż statku „Izledowaciel” („Badacz”) naukowo-badawczej jednostki morskiej, zbudowanej już na rachunek 1978 roku. Pływające laboratorium tego typu rejestruje i opracowują informacje o zjawiskach atmosferycznych, sztormach, prądach morskich, o działalności wulkanów podwodnych. Statek został zaopatrzone w najnowocześniejszą aparaturę.

We Władywostoku opuścił port „Akademik Szyrzow” — statek flagowy floty naukowej, działającej na Oceanie Indyjskim, który wraz z kilkoma innymi statkami radzieckimi bierze udział w eksperymencie, mającym na celu zdobycie informacji — niezbędnych dla rozwinięcia prac przy modelowaniu cyrkulacji atmosfery i oceanu. W tej wyprawie uczynnym radzieckim towarzysza badacze z Polski, Węgier, NRD, Mongolii, Rumunii, Jugosławii, Indii.

Na Kamczatce helikopter wysadził grupę radzieckich wulkanologów; mieli obserwować działalność wulkanu „Bezmiannego”, który po 20 latach odezwał się nagle i wyrzucił strumień lawy. Wulkan ten szczególnie interesuje wulkanologów, gdyż przed 20 laty odżył po wieloletnim uśpieniu; po ówczesnym wybuchu pozostał 1000-metrowy krater, a obłoki pyłowe długo krążyły nad ziemią.

W Krasnojarsku zakłady miejscowe, wytwarzające kauczuk syntetyczny, dały setki ton

tego kauczuku ponad plan, przy czym 3,5-krotnie zwiększono produkcję kauczuku wyższego gatunku.

W Kirgizji dzięki rozwojowi współzawodnictwa przy zraszaniu pustynnych rejonów, w jubileuszowym roku zraszane hektary dały po 45,3 centnary ziarna z ha.

W Taszkencie ruszyła wytwórnia kwasu azotowego — w ramach Zjednoczenia „Elektrochimprom”. Agregaty dla tej wytwórni projektował instytut przemysłu azotowego, wspólnie z fabryką leningradzką. Jeden agregat ma zastąpić 22 czynniki poprzednio, dając o wiele więcej kwasu azotowego dla produkcji nawozów mineralnych.

W Czelabińsku — stutysięczną maszynę, licząc od podjęcia produkcji, dała miejscowa fabryka przyczep samochodowo-tractorowych Dla uczczenia 60. lecia Października pracownicy tej fabryki dają ponad plan 240 samochodowych i tractorowych przyczep.

W Workucie miejscowi górnicy wydobyli milionową w bieżącym roku tonę węgla.

W Kolonnie — miejscowa fabryka lokomotyw dołączyła do 9500 wypuszczonych od początku istnienia, a 800 — od przedstawienia produkcji nową uniwersalną w skali światowej lokomotywę TEP-75 o mocy 6 000 KM.

W Astrachaniu — rybacy z kolchozu „Astrachaniec” wydobyli z Morza Kaspijskiego kolejną tonę ryb — z pięciuset ton ponad plan, zakładający wydobycie z Morza Kaspijskiego 2400 centnarów ryby w roku jubileuszowym.

Inicjatorzy tego rekonesansu wybrali, jak widać z tego przeglądu, najbardziej oddalone miejscowości na gospodarczej mapie ZSRR, gdzie ludzie radzieccy codzienną pracą wnoszą wielki wkład do rozwoju gospodarki kraju.

W 1977r. produkuje się w ciągu doby:

Energia elektryczna 3178 mln kWh	Węgiel 2009 tys. ton	Ropa naftowa 1508 tys. ton	Gas ziemny 937 mln m ³
Stal 418 tys. ton	Obrabiarki do metalu 645 szt.	Traktory 1553 szt.	Samochody 5675 szt.
Cement 359 tys. ton	Nawozy sztuczne 270 tys. ton	Telewizory 19 tys. szt.	Lodówki 17 tys. szt.
Papier 14,9 tys. ton	Tkaniny 29,2 mln m ²	Obuwie skórzane 2054 tys. par	Zegarki 165 tys. szt.

BUDOWA LH-S

Na budowanej linii Hutniczo-Siarkowej — naszej czołowej inwestycji transportowej — trwa koncentracja prac, szczególnie na odcinku Hrubieszów Graniczny — most na Bugu. Trzeba tu ułożyć około 10 km toru. Dzięki podjętym wspólnie przez budowlanych polskich i radzieckich zobowiązaniom oddany zostanie w 60 rocznicę Rewolucji Październikowej tor i most po stronie radzieckiej oraz pierwszy odcinek toru w Polsce. Dla strony polskiej ma to ogromne znaczenie, gdyż pozwoli na przeladunek urządzeń i materiałów dostarczanych ze Związku Radzieckiego bez konieczności transportu przez port przeladunkowy w Malaszewcach.

Ludzie Wielkiego Października

(Dokończenie ze str. 5)

du (...). Podczas któregoś mityngu urządzono, żeby wysłać do Lenina delegację żołnierzy. Sami musimy dowiedzieć się, jak on wygląda i co ma nam do powiedzenia (...). Zostałem wybrany jednym z 3-osobowej delegacji.

Lenina udało nam się odnaleźć łatwiej, niż można było przypuszczać. Stał na podwyższeniu w środku placu przed Ujeżdżalnią, a wokół cisnęło się mrowie. Lenin to przemawiał do wszystkich, to znów pochylał się, by zamienić kilka słów z kimś, kto podchodził, chcąc porozmawiać z nim osobiście. Prowadził taką nieustanną agitację, działając bezpośrednio wśród mas (...).

Uplętnęły 4 godziny zanim zetknęliśmy się z Leninem twarzą w twarz. Jeśli ktoś miał możliwość rozmawiać z nim tak jak ja, na zawsze pozostał pod urokiem tego wspaniałego człowieka, który mądrym spojrzeniem z miejsca przeświecał swego rozmówcę na wylot, a delikatnym uśmiechem zachęcał do zwierzeń.

Powiedziałem od razu, że jestem Polakiem, członkiem SDKPiL i SDPRR i słyszałem jego imię jeszcze w 1912 roku, kiedy był w Polsce. A teraz przychodzę z towarzyszami w imieniu 531 pułku piechoty, żeby przekazać pozdrowienia i zapytać, co mamy robić dalej.

— Stać na miejscu i nie schodzić z frontu — powiedział Lenin — i słuchać wyłącznie poleceń partii bolszewickiej. Partia będzie walczyć o jak najszybsze zakończenie wojny. Nie zamierzamy oszukiwać narodu jak Rząd Tymczasowy. Cała władza musi przejść w ręce Rad, a ziemia — w ręce chłopów. Wy zaś, Polacy — powiedzcie specjalnie do mnie — zostaniecie wyzwoleni spod ucisku, nikt was już dłużej nie będzie ciemiężył! („Wspomnienia weteranów rewolucji 1905 i 1917 roku”, WL, 1967).

To było 60 lat temu. Dziś Ludwik Spruch, mimo swoich 84 lat, prowadzi nadal aktywny tryb życia. Uczestniczy w posiedzeniach KL PZPR i często spotyka się z młodzieżą. Jego wizyty w szkołach są żywą lekcją historii. Właśnie kiedy składałem mu wizytę telefonowano z Łasku, prosząc o wzięcie udziału w dwóch spotkaniach. Przed niespełną godziną L. Spruch wrócił z KL PZPR, gdzie odebrał nadesłany przez I sekretarza KC PZPR — Edwarda Gierka, list następującej treści:

„Z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej składam Wam wyrazy uznania i szacunku za wkład w urzeczywistnienie idei Wielkiego Października, za długoletnią działalność w szeregach rewolucyjnego ruchu robotniczego, za aktywny udział w budownictwie Polski socjalistycznej. Życzę Wam długich lat życia i dalszego aktywnego uczestnictwa w budowie socjalizmu.
E. Gierek”

Pozdrowienia dla weterana Rewolucji Październikowej z okazji 60 rocznicy nadesłał także ambasador ZSRR w Polsce — Stanisław Pilotowicz.

Wiktor Wojciechowski mieszka z żoną Teresą w Domu Kombatanta w willowej dzielnicy, przy zacinnej ulicy Przyrodniczej. Oboje pochodzą z Warszawy, po II wojnie światowej losy rzuciły ich do Łodzi. W Wojciechowski od 1945 roku aż do czasu pójścia na emeryturę pracował w ZPP im. Lenartowskiego. Tu otrzymał dyplom i „Złote Czołenko” za 40-letnią pracę w branży pasmanteryjnej.

— Pierwsza wojna światowa zastała mnie w miasteczku Winnica, w guberni Kamieńskiej Podolskiej — wspomina W. Woj-

ciechowski. — Służyłem w artylerii w stopniu szeregowca. W 1916 roku zostałem ranny na froncie i przewieziony do Rygi, a następnie do Kijowa. Tu po raz pierwszy usłyszałem odgłosy rewolucji. Z okna szpitala obserwowałem wówczas ciągnący ulicą robotniczy pochód.

— Po wypisaniu się ze szpitala pojechałem do Moskwy. Wiedziałem, że w tamtejszych zakładach spotkam Rosjan, z którymi pracowałem w Warszawie w zakładzie pasmanteryjnym. Nie pomyliłem się. Było w Moskwie kilku towarzyszy, którzy wystarli się o pracę dla mnie. W pierwszych dniach pobytu w Moskwie wstąpiłem do partii bolszewików. Wcześniej byłem członkiem SDKPiL.

— Na wieść o formowaniu się i Rewolucyjnego Pułku Polskiej Armii Czerwonej, poprosiłem o przyjęcie mnie w jego szeregi. W listopadzie 1917 roku brałem udział w szturmie na Kremł. Usadowiłem się tam doborowe jednostki carskich junaków. Zdobycie Kremia było bardzo trudnym zadaniem, w końcu jednak udało się wypędzić z siedziby carów doborowe jednostki.

Ludwik Spruch i Wiktor Wojciechowski. Dwa długie i bogate życie. Różne były ich koleje losów, ale w życiu tych ludzi znaleźć można wiele wspólnego. Łączy ich nie tylko udział w Rewolucji Październikowej. Po powrocie do Polski, w okresie międzywojennym, obaj walczyli o wyzwolenie społeczne, uczestniczyli w strajkach, stawali w pierwszych szeregach robotniczego frontu.

Kiedy po II wojnie światowej otworzył się nowy rozdział w historii kraju — jako jeden z pierwszych stanął w szeregach budowniczych Polski Ludowej, służyć jej przez długie lata swoją pracą i doświadczeniem.

IRENEUSZ KAMPINOWSKI

